Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 183. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 22-го СЕРПНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 22, 1980 No. 183. VOL. LXXXVII.

УРЯДОВЦІ УНСОЮЗУ ВІДВІДАЛИ ВЛАДИКУ М. ЛЮБАЧІВСЬКОГО

Філядельфія, Па. — Затруднені в Головній Канцелярії члени Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу — головний предсідник Іван Флис, головний секретар Володимир Сохан, головний касир Уляна Дячук і головний організатор Василь Оріховський, як теж головний редактор „Свободи" Зенон Снилик, відвідали у вівторок, 19-го серпня, перебуваючого тут до часу його запланованого виїзду до Риму архиєпископа Мирослава Любачівського та в одногодинній розмові обмінялися думками про різні питання релігійно-церковного та загально-громадського порядку.

Це була перша зустріч представників УНСоюзу з архиєпископом Любачівським від часу його піднесення до сану архиєпископа і назначення на становище митрополита для українців католиків у ЗСА, а відтак його вибору Надзвичайним Синодом Помісної Української Католицької Церкви на коадьютора Патріярха Йосифа з правом наслідства. До часу вибору нового митрополита, архиєпископ Любачівський сповняє функції апостольського адміністратора філядельфійської архиєпархії.

На вступі розмов, д-р Флис погратулював Владиці Любачівському за його вивищення та висловив, в імені Головного Уряду, запевнення співпраці та підтримки згідно з рішеннями конвенції, щорічних нарад Головного Уряду та встановленими 86-річною історією УНСоюзу традиціями й настановою. У цьому дусі й велися розмови, які заторкнули цілий ряд питань спільного зацікавлення.

Використовуючи нагоду цієї першої зустрічі, У. Дячук передала Владиці Любачівському чека на суму визначену Головним Урядом під час річних нарад, як дотацію на потреби архиєпархії в програмі щорічних пожертв УНСоюзу на релігійні, наукові, виховні та громадські цілі.

Перед і після зустрічі з Владикою Любачівським, представники УНСоюзу втішалися гостинністю членів Екзекутиви СУК „Провидіння", Головна Канцелярія якою сусідує з резиденцією Владики. Делегацію УНСоюзу, в дусі братської співпраці, прийняли: головний касир СУК „Провидіння" Стефанія Вовчок, головний фінансовий секретар Богдан Тодорів, головний організатор Ігор Смолій. та адміністратор в-тва „Америка" Ігнат Білинський.

Москва використовує ПВО

Ню Йорк, Н. Й. — Пов'язаність Палестинської Визвольної Організації (ПВО) з Москвою не є для нікого таємницею. Одначе оптимісти думали, що, не зважаючи на ту пов'язаність, все-таки ПВО є самостійним у своїх заходах чинником. Тим часом остання дебата в Раді Безпеки ОН виявила, що ПВО виконує совєтські доручення, навіть якщо вони йдуть на некористь арабській справі, але служать інтересам Москви.

Скликання Ради Безпеки після схвалення ізраїльським парляментом закону про повне й остаточне влучення Єрусалиму в територію Ізраїля та перенесення всіх державних установ до нього, а деяких навіть до східньої частини міста, було на вимогу арабських країн. Арабські екстремісти, підтримувані Москвою вимагали від Ради Безпеки далекойдучих ухвал проти Ізраїля, на що більшість членів Ради не погоджувалися. Це й викликало потребу якогось компромісу. Одначе совєтські делегати робили все можливе, щоб до такого компромісу не допустити. Їм ішлося в першу чергу про дальше завогнювання відносин на арабсько-ізраїльському відтинку, а крім того вони хотіли створити таку ситуацію, в якій делегати ЗСА наложили б вето, що Москва використала б для атак на Вашінгтон.

Не зважаючи на маневри московських делегатів, більшість Ради Безпеки таки сформулювала компромісовий текст ухвали проти згаданого закону ізраїльського парляменту. Тому що це не давало Москві змоги використати справу для себе, вона доручила представникові ПВО Зегді Лябіб Терзі відкинути погоджений більшістю текст. Представник ПВО, після порозуміння з керівництвом своєї організації, пішов проти інтересів палестинських арабів та взагалі арабських членів Об'єднаних Націй і виконав волю Москви. Таким чином він знов потвердив те, що мало місце минулого року, коли в часі дебати над совєтським нападом на Афганістан на форумі ОН, він ні словом не згадав про цей напад, але натаврував ЗСА.

Пов'язання ПВО з Москвою і комплетне її підкорення дорученням з Кремля є додатковим аргументом для тих усіх, які не погоджуються, або мають застереження до створення маленької самостійної палестинської держави, в якій ПВО була б урядом і через яку Москва переводила б в життя свої пляни в тому просторі.

Резолюцію остаточно схвалено більшістю після засадничого виступу державного секретаря Едмунда Москі. ЗСА стрималися від голосування.

Суспільний фермент в Індії зростає

Ню Делі, Індія. — Не зважаючи на значне поліпшення господарського положення в Індії, суспільна зрізничкованість населення, розбіжність інтересів різних його частин та брак дисципліни й державного виховання вибухають кривавими конфліктами й глибоким непорозуміннями. Прем'єр Індії Індіра Ґанді, у своїй промові в Делі з нагоди тридцяттриліття індійської самостійности, головну увагу присвятила цій проблемі.

Ще не затихли відгомони неймовірної розправи індійських селян з мешканцями Банґлядешу, які в Індії шукають можливостей прожити, а вже в середу, 13-го серпня, вибухли суспільні конфлікти в Морадабаді, 100 кілометрів на північ від Делі, в яких загинуло понад 100 осіб. Ті застрашуючі форми суспільних конфліктів можуть довести до всенародної катастрофи.

Припинення цих конфліктів вважає Індіра Ґанді одним з головних завдань уряду. „Ми мусимо за всяку ціну припинити анархію. Ми знаємо, що вона проникла в кожну частину нашого соціяльного, політичного і культурного життя. І тільки при повній співпраці населення ми зможемо викорінити це лихо з нашого життя", — заявила Ґанді. У дальшому вона затакувала кастові різниці і виникаючий з неї поділ та розходження. Закликаючи до дисципліни і до збереження порядку, Індіра Ґанді не видвигнула потреби застосування особливих заходів, як це вона робила перший раз, але навпаки підкреслила конечність зберігати й плекати демократичні форми.

У ПОЛЬЩІ ПОЧАЛИСЯ АРЕШТИ ДИСИДЕНТІВ

Варшава, Польща. — Польський комуністичний уряд, у розпачливих заходах для припинення страйку, який з кожним днем поширюється на все нові підприємства і фабрики, розпочав серію арештів серед дисидентів, які підтримують страйкуючих робітників і, вдержуючи зв'язки із закордонними кореспондентами, поширюють інформації про страйк на ввесь світ.

В той сам час уряд намагається розбити солідарну поставу страйкуючих робітників, переговорюючи індивідуально з поодинокими групами робітників і обіцяючи їм підвишку платень, натомість майже повністю ігнорує покликаний до життя комітет, до якого входять обрані робітниками представники різних підприємств.

Арешти розпочались в середу, 20-го серпня, коли поліція, а зглядно урядовці служби безпеки заарештували Яцека Куроня і 14 інших видатних діячів руху спротиву в Польщі, які називають себе Комітетом оборони робітників. Куронь, як відомо, тримав тісний зв'язок із західніми кореспондентами, інформуючи їх про перебіг страйку й інші події в Польщі.

Покищо не відомо чи заарештованих ставитимуть під суд, чи арешти є переведені для того, щоб позбавити Захід інформацій про події в комуністичній Польщі, які набирають широкого розголосу не тільки у вільних країнах Заходу, але також в Совєтському Союзі й сателітних державах.

Досі совєтські засоби масової інформації в загальному не подавали детайлів про страйк в Польщі. Взагалі комуністична преса оминає слова „страйк" і говорить радше про „тимчасове припинення праці" і про невдоволених робітників. Совєтське пресове агенство ТАСС розіслало 20-го серпня короткий на 400 слів комунікат, базований переважно на промові Едварда Ґєрека, лідера Комуністичної партії, яку він виголосив на телебаченні.

Західні кореспонденти інформують, що арешти Куроня і його товаришів з Комітету оборони робітників, який в більшості складається з інтелектуалістів, наступили у час, коли страйки поширюються на все нові місцевості. До центрального комітету, який веде переговори з урядовими чинниками про закінчення страйку, прислали своїх представників 223 фабрики, не враховуючи представників портових робітників з Ґданська і Щеціна. Урядову делегацію очолює заступник прем'єр-міністра Тадеуш Пика, який, згідно зі зарядженням з Варшави, веде переговори з представниками окремих фабрик, оминаючи зустрічі з комітетом.

Політичні спостерігачі уважають, що СССР покищо не втручатиметься до внутрішніх справ в Польщі, хіба наступила б кризова ситуація. Совєтська військова інтервенція, кажуть ці спостерігачі, могла б спричинитись до загальної експлозії націоналістичних пристрастей, які, без сумніву панують в Польщі в парі з ненавистю до російських окупантів.

Західні пресові агентства також інформують, що Совєтський Союз розпочав заглушувати знову західні передачі до СССР і Східньої Европи, особливо передачі „Голосу Америки", „Радіо Свобода" і „Вільна Европа".

У міжчасі Папа Іван Павло II окремою молитвою на площі біля базиліки св. Петра висловив співчуття страйкуючим робітникам у Польщі.

Новий голова Східньої Конґреґації народився в Україні

Владислав Рубін

Як уже інформововано, 27-го червня ц.р., Папа Іван Павло II найменував кардинала Владислава Рубіна на голову Конгрегації для Східних Церков.

Кардинал В.Рубін прийшов на місце французького кардинала П.Феліппе, який з огляду на вік уступив із свого становища, згідно з теперішньою практикою у Ватикані.

Український католицький часопис в Канаді „Українські Вісті" помістив у числі 29-30 додаткові інформації про нового голову Східньої Конгрегації, які подаємо читачам „Свободи".

Кардинал Владислав Рубін прийшов на світ 20-го вересня 1917 року в с. Токи Збаражського повіту в західніх областях України. Батько його був вірменином, а мати українка. Його батько, як багато вірмен в Західній Україні, почувався поляком. Під час Другої світової війни він опинився в СССР куди його вивезли большевики в рямках вивозів населення після зайняття ними Західньої України в 1939 році. Після звільнення із совєтських концтаборів В.Рубін опинився в польському корпусі ген. Андерса і з ним ділив долю і недолю Другої світової війни. В час побуту на Близькому Сході, Рубін студіював теологію в Бейруті, Ливан, й там був рукоположений на священика 30-го червня 1946-го року. Після висвячення сповняв функції духовника військового шпиталю в Ливані та керував польською школою.

В 1949-му році о.В.Рубін прибув до Риму для студій канонічного права і був призначений духовником для поляків в Італії. В 1959 році його назначено на становище ректора польської духовної колеґії в Римі, а в 1964 року рукоположено на єпископа й призначено архипастирем усіх поляків поза кордонами Польщі. В 1967 році він став генеральним секретарем Синоду єпископів, а 30-го червня 1979-го року Папа Іван Павло II іменував його кардиналом, а рік пізніше призначив на опорожнене місце префекта Східньої Конгрегації для Східних Церков.

Новий префект і кардинал В.Рубін виріс в українському середовищі й тому знає добре і користується українською мовою в слові і письмі. Він є приятелем Блаженнішого Патріярха Йосифа і був часто на різних прийняттях та імпрезах влаштованих Патріярхом чи його оточенням. В зустрічах з українськими владиками кардинал Рубін послуговується Українською мовою.

В Америці

ДЖОРДЖ БУШ, кандидат на віцепрезидента з республіканської партії, зустрінувся в Японії з лідерами урядуючої партії і розмовляв з ними про напрямні закордонної політики, що їх думає застосувати Роналд Реґен, якщо буде обраний на президента ЗСА. Буш намагався унешкідливити всякі поголоски, що Реґен мінятиме, мовляв, політику на Далекому Сході і привертатиме дипломатичні зв'язки з Тайваном, занедбуючи при тому політичну, військову й економічну співпрацю з Китайською Народною Республікою. З Японії Буш поїде до Китаю, де він має в пляні стрінутись з лідерами КНР, які його особисто знають, бо він був першим американським дипломатом і керівником зв'язкового бюра ще перед підписанням договору поміж Вашінґтоном і Пекіном.

СЕНАТСЬКА БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ погодилася на встановлення оборонного бюджету в сумі 159,3 більйона долярів, збільшивши тим самим військовий бюджет на фіскальний рік 1981 на 5,6 більйона долярів. Раніше ця сума становила 613,6 більйона, але багато сенаторів і конґресменів, а також президент Джіммі Картер заявилися за зменшенням цієї суми і перекиненням більших сум на соціяльні програми.

БІЛЬШІСТЬ МАЛИХ АВТОМОБІЛІВ, які проходили випробування, щоб встановити, чи вони є безпечні для пасажирів у випадку зудару під час їзди, не виказались дуже надійними. Розвиваючи швидкість 35 миль на годину, майже усі малі моделі, крім двох, — „Шевролет Шевет" і „Фіят Страда", не перейшли вимаганої федеральним урядом проби. Випробувано 12 моделів малих авт випуску 1980 року.

НАГОЛОШУЮЧИ ТЕМУ ОБОРОНИ ЗСА, республіканський кандидат на президента Роналд Реґен послідовно у виступах говорить про потребу оборонних спроможностей Америки. Перед організацією ветеранів закордонних війн, які зібралися були у Чікаґо на свою річну конвенцію, Реґен категорично відкидав формулу капітуляції перед Совєтським Союзом, а у Філядельфії, відвідуючи портових робітників, він закликав до розбудови військової і торговельної фльоти, щоб дорівняти совєтській фльоті на всіх морях.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖІММІ КАРТЕР, після короткого відпочинку в Пенсильванії і Кемп Дейвіді, повернувся до праці над новою економічною програмою, що її уряд вневдовзі предложить Конґресові до затвердження. Пресовий секретар Білого Дому Джоді Повелл заявив, що нова економічна програма, яка має за завдання закінчити рецесію без поглиблення процесів інфляції і збільшення безробіття, буде мабуть проголошена в наступному тижні. Крім того, — заявив Повелл, — Президент працює над доповіддю, яку він плянує виголосити на другий четвер в Бостоні на конвенції ветеранів Американського леґіону.

ЛІДЕРИ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ роблять усі заходи, щоб обмежити підтримку для незалежного кандидата на президента конґресмена Джона Андерсона Ліберальною партією. Речник Демократичної партії і дорадник Президента у внутрішніх справах Стюарт Е. Айзенстат зустрінувся з головою Ліберальної партії Реймондом Б. Гардінґом і обговорював з ним справи листопадових виборів, а зглядно суґерував, щоб згадана партія віддала свої голоси у виборах на президента Картера. Покищо не опубліковано вислідів розмови обидвох політичних діячів, але загально припускають, що Ліберальна партія намагатиметься здобути максимум користей, якщо дійде до зміни взагалі, бо провід цієї партії вже раніше обіцяв підтримку для Андерсона.

У світі

В СЕУЛІ РОЗПОЧАВСЯ великий судовий процес 24-ох осіб, обвинувачених у державній зраді і інших злочинах проти держави. Листу обвинувачених очолює Кім Дае Юнґ, провідний діяч опозиції. Військовий суд, перед яким відбувається процес, складається з чотирьох генералів і правного дорадника. На одному з перших засідань суд рішив вилучити справу Кіма і одного з його найближчих співробітників, протестантського священика Муна Ік Гвана. Після опущення залі іншими обвинуваченими зізнавав Кім. Він заявив, що, будучи 1973 року в ЗСА, він заложив у Сан Франсіско, Каліфорнія, організацію Ган Мін Тонґ, тобто Конґрес для відбудови демократії і здобуття об'єднання Кореї. Ціллю організації було також протиставитися диктаторському режимові попереднього президента Парка. Будучи опісля в Японії, він намагався зорганізувати ту саму організацію на терені Японії, але він ніколи не знав, що комуністи є в його окруженні і намагаються проникнути в його організацію.

АРАБСЬКІ КРАЇНИ, які намагалися на окремому засіданні Ради Безпеки добитися схвалення санкцій проти Ізраїля, зрезиґнували зі свого наміру, бо не могли здобути відповідної кількости голосів для переведення тієї ухвали. Не зважаючи на те, що делеґація ЗСА була б поставила вето на ту ухвалу, араби всеодно хотіли її перевести, щоб поставити в складну ситуацію американську делеґацію. Скінчилося на проєкті заклику до тих держав, які мають свої амбасади в Єрусалимі, перенести їх зі столиці до Тель Авіву, колишньої столиці Ізраїля. Таким чином резолюція ані навіть не згадує про зірвання відносин держав з Ізраїлем, ані про ембарґо на торгівлю різних держав з ним. Але і цей проєкт ПВО категорично відкинуло.

ЗВ'ЯЗКИ МІЖ ПІВДЕННИМ ЛИВАНОМ і ІЗРАЇЛЕМ постепенно зміцнюються і згідно з опінією численних обсерваторів зближаються до пункту, на якому фактична пов'язаність з Ізраїлем буде значно глибша й міцніша, як з Ливаном. Християнські військові відділи Південного Ливану, якими командує відомий майор Саад Гаддад, отримують не лише все своє озброєння, умундирування, лікарську опіку і т. д. від Ізраїля, але відбувають на терені Ізраїля свої військові й технічні вишколи. Терен, який є під керуванням майора Гаддада, обіймає пояс довгий на біля 100 миль, а широкий на біля 10 миль і ділить Ізраїль від Ливану. На ньому живе понад 100,000 ливанців.

ЛІТАК САВДІЙСЬКОЇ арабської летунської лінії Локгід Трайстар з 265 пасажирами і 16 членами залоги розбився під час причалу на летовищі в Ріядг. Літак прилетів з Карачі, Пакістан, і піднісся в дорозі до міста Джідди. У повітрі, однак, вибух вогонь, і водій літака повернув на летовище, але приземлившись, літак був уже в полум'ї. Припускають, що всі пасажири й залога згинули в катастрофі. Якщо так, то це була б летунська катастрофа з найбільшим числом жертв на Близькому Сході. Літаки того типу поміщують до 400 пасажирів. Є це вже друга з черги катастрофа літака, що належав до Пакістанської летунської лінії. В листопаді минулого року розбився на терені Савдійської Арабії літак тієї лінії й у ньому загинуло 151 пасажирів. Рятівничі команди летовища в Ріядг не могли доступити до палаючого літака з уваги на жару, тому й не вдалося нікого врятувати.

МІНІСТЕР ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ в республіці Зімбабве, Едвард З. Текере, вийшов на волю і з вільної стопи відповідатиме за вбивство білого фармера. Свідки, які бачили це вбивство і його потверджують, кажуть, що Текере не мав ніякої підстави до атаки на білого керівника фарми. Текере є одним з найближчих співробітників Роберта Муґабе, прем'єра Зімбабве. Його випущено на вільну стопу за кавцією 79,500 долярів і на поруку прем'єра Муґабе. Справа вбивства, поповненого одним з найбільше впливових членів кабінету, викликала велике заінтересування, є бо вона пробним каменем для молодого режиму Муґабе. В ній сплетені складні моменти: відношення між чорними й білими після перебрання влади чорними, застосування повної суворости закону до впливового міністра, який донедавна був одним з головних організаторів і керівників чорної партизанки і ще тепер має вплив на партизанські відділи, які не розв'язалися, не зважаючи на заклики власного уряду, внутрішні суперечності в кабінеті тощо.

ПРЕЗИДЕНТ АФҐАНІСТАНУ Бабрак Кармаль публічно заявив в часі святкувань дня незалежности, що совєтські війська залишаться на території Афґаністану, доки „не закінчиться вмішування чужих сил у внутрішні справи Афґаністану". Це є головний арґумент, яким Москва хоче оправдати свій напад на Афґаністан, тривале перетримування своїх військ у ньому та безпощадну боротьбу проти афганських самостійників. У своїй промові Бабрак Кармаль закликав до „національної єдности".

На Союзівці виступить солїст Ед Іванко

Ед Іванко

Союзівка. — Тиждень перед закриттям літнього сезону на Союзівці, привітна оселя Українського Народнього Союзу пишатиметься визначними гостями та веселорозваговою атмосферою.

У п'ятницю, 22-го серпня, гратиме на вечірці орхестра Богдана Гірняка, співатиме Ігор Раковський.

В суботу 23-го серпня, о год. 8.30 вечора, виступатиме український співак-артист Едвард Іванко, слава якого йде за ним з його виступів у відомих театрах на Бродвеї в Ню Йорку, з власної телевізійної програми „Ед Іванко Шов" у свій час, з численних виступів в театрах Англії, де він пробув шість років, та з багатьох українських концертів і імпрез.

Попри спів, програма охоплюватиме й фортепіянову гру Томи Гринькова, відомого українського піяніста-віртуоза і акомпаньятора, який закінчив музичну школу Манґеттену з найвищою оцінкою, одержавши нагороду Гаролда Бавера, виграв золоту медалю на Женевському змаганні та успішно пописався на концертах різних музичних центрів Европи: у Лондоні, Відні, Амстердамі, Газі, Берліні.

Під час його турне по Америці з „Форумом філядельфійських композиторів", він виступав з концертами творів сучасних композиторів і також виявив свої здібності не раз перед українською авдиторією.

Після концерту о год. 10-ій вечора гратиме до танців орхестра Богдана Гірняка, співатимуть Ігор Раковський і Ніна Таран.

У неділю 24-го серпня, мистець Ірина Гомотюк-Зелик, талановита учениця Михайла Мороза, виставлятиме свої образи — здебільшого краєвиди, для яких надхнення дали їй Кетскильські гори.

ПРИГАДКА

Пригадуємо всім ВШ. Передплатникам „Свободи", що з днем 1-го червня ц. р. одержують англомовний „Український Тижневик" тільки ті передплатники щоденника, які вислали замовлення і належну передплату „Українського Тижневика". Для вигоди тих передплатників, які бажають одержувати „Український Тижневик", але ще не вислали такого замовлення і передплати, поміщуємо в цьому числі відповідний формуляр, що його можна вирізати і переслати виповненого разом з чеком передплати до Адміністрації „Свободи".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

ЗСА не дадуться заскочити

Після відкриття Альфредом Б. Нобелем динаміту 1868 року, а 1876 року ще більш нищівної вибухової желятини, почала поширюватися думка, що оце знайдено зброю, яка внеможливить ведення війни. Одначе не так вийшло. Ні динаміт, ні пізніші значно сильніші від нього вибухові матеріяли війн не припинили, а тільки зробили їх кривавішими, більш руйнуючими, важчими.

Після відкриття атомової бомби, а ще більше після відкриття ще досконалішої в знищуванні водневої бомби повторилися надії, що оце людина остаточно посіла такий засіб, який своєю неймовірною силою унеможливить уживання сили в міжнародних стосунках.

Одначе і тепер виявилося, що не технічні винаходи й інструменти, не матеріяльні засоби, але людина й народи чи їхні керівництва вирішують найважливіші проблеми в житті між народами, проблеми миру й війни. А тим більше, коли існують такі народи, які постійно намагаються підпорядкувати собі й поневолити інші, вважаючи себе чимсь кращим, покликаним старшувати над іншими народами, накидати їм свою думку й волю. Не зважаючи на комплетне банкрутство й анахронізм імперіялізму, в Москві ще й до сьогодні живуть ілюзіями панування у світі. Поєднавши імперіялізм з антилюдською ідеєю комунізму, СССР використовує всі можливі засоби для того, щоб поширити свої впливи коштом інших. Протиставитися ненаситним імперіялістичним плянам кремлівських володарів є обов'язком усіх сил у світі.

З тієї потреби протиставитися лихові, поставити ґать аґресивним силам витікає конечність перед іншими поза СССР країнами збройтися, щоб бути ґотовим відбити наступ, оборонити себе й інші народи. Власне в цьому відношенні ЗСА знаходяться у примусовому положенні. Вони, як і їхні союзники мусять постійно бути напоготові. В добі атомової зброї вони мусять розпоряджати такими збройними засобами, перед якими мусить поступитися Москва.

Кількість атомової зброї в світі така велика, що вона многократно перевищає можливості знищити противника, може навіть зруйнувати значну частину нашої плянети. Отже проблема в тому, як її в потребі вжити, щоб добитися своєї цілі і не довести до загальних руїнницьких наслідків. До видання президентом Картером Директиви ч. 59 обов'язувала в ЗСА оборонна доктрина, що її популярно називано MAD-мючуел ашшюрд дестракшен — стратегія масивної відплатної акції на ворога, в даному разі на СССР, атакуючи вибрані заздалегідь населені пункти, знищення яких обезвладнило б ворога або цілковито знівечило б його охоту продовжувати боротьбу. Така атака мала б місце тільки у випадку російської ініціятиви з ужиттям атомової зброї проти ЗСА, або їхніх союзників.

Останнім часом почали проникати інформації, які потверджували різні факти, що Совєтський Союз не лише не виключає вжиття атомової зброї, але й ґотується до того. А щоб уникнути масивної відплати з боку ЗСА політичні й військові керівники СССР ґотують так звану „обмежену атомову атаку", при допомозі якої могли б вони знищити силу спротиву Західнього світу, але не викликати застосування масивної відплатної акції. Ці факти не могли не вплинути на передумання цілої проблеми відповідальними американськими чинниками. З другого боку велику вимову мав той факт, що найновіші здобутки технології, революційні відкриття електроніки вможливлюють таке прецизне націлювання атомової бомби, що при її допомозі можна знищити дуже віддалені і простором зовсім невеликі об'єкти. До того долучувався ще факт почуття відповідальности за долю народів нашої плянети, та конечність знайти елястичніші методи вжиття атомової зброї.

Це й були мотиви основного передумання американської атомової стратегії та заміни давнього принципу масивної атаки по вибраних населених пунктах на атаку по воєнноважливих об'єктах, місцях концентрації військових з'єднань, сильосах, в яких приміщуються атомові бомби разом з викидними і т. д. Принцип, з'ясований в Директиві 59 потягне за собою дальше удосконалення викиднів, прицільних інструментів та засобів керування ракетами в часі лету. Це власне входить в систему МХ, яку саме тепер обговорюється в ЗСА і для реалізації якої є приготовлювані рішення й засоби. Сьогодні ще важко сказати, чи саме система МХ буде прийнятою, чи якась подібна, більше удосконалена, а менше коштовна, але консеквенцією Директиви 59 є реалізація такої системи.

Москва просто вийшла зі себе після проголошення Директиви 59. Вона зразу зрозуміла значення тієї зміни. А значення її в тому, що Вашінґтон не лише реалістично підходить до проблеми вжиття атомової зброї у крайній потребі, але й шукає таких елястичних методів її вжиття, щоб бути ґотовим у всяких випадках. Директива 59 є виразною вказівкою, що ЗСА усвідомлюють собі вагу положення й готові протиставитися всіляким авантюрам, на які може піти імперіялістична політика Москви.

Т. Т.

СИРІЯ СКОЧУЄТЬСЯ У ПРОВАЛЛЯ

У засоби масової інформації в ЗСА та й узагалі в світі щораз частіше попадаються матеріяли про Сирію. І невеселі здебільшого ті матеріяли. Однаково в нутрі країни, як і в її зовнішній політиці стаються події, які насувають поважні сумніви щодо найближчого майбутього тієї країни.

Колишній французький протекторат, Сирія в 1946 році стала самостійною державою. 8.5 мільйона населення на 185,180 квадратових кілометрах, в чому значна частина доброї плодючої землі з лагідним кліматом, могла б створити зі Сирії заможну, добре зорганізовану державу з тривалою суспільнополітичною системою. Але на таке не заноситься. Навпаки. І внутрі країни, і в зовнішній політиці щораз більше таких подій, які викликують застереження і які поступово, але безперервно звужують людську базу, на якій оперта влада президента Гафеза Ассада та розхитують і ослаблюють країну.

Досить часу

Президент Ассад кермує Сирією уже десять років, а це досить часу для поставлення виразних віх, у якому напрямі він хоче країну вести та на побудову твердих підстав для реалізації своїх намірів. Партія, на якій оперта його система, це одно з крил арабського соціялізму Баатс. Одначе соціялістичне спрямування режиму ані не дало йому широкої підтримки суспільства, ані не створило умов для виплекання міцної провідної верстви. Навпаки воно відстрашило значну частину професійного елементу й купецтва, які в арабських суспільствах відіграють велику ролю.

Президент Ассад належить до ісламської секти алавітів, яку поборюють сунні — махоммедани. Особливі клопоти має він з крайньою групою сунні — Ісламським братерством, консервативною активістичною ісламською організацією з виразною тенденцією до збройних виступів. Ця власне секта була спричинником кровавих заворушень в Алеппо, де вимордувано коло сотні кадетів військової школи, які належали до секти алявітів. До загрози справа від ісламських елементів, долучується загроза зліва від радикальних просовєтських елементів, які виразно зростають на силі. Армія є основним елементом системи, але тому що старшинський корпус складається з приналежних до секти алавітів то й вона не має виразного загальнонаціонального характеру. Однопартійна система, пов'язаність з однією релігійною сектою, цвітучий непотизм породили розгалужене перекупство, а непевні стан і майбутнє стали ґрунтом для шукання швидкого розбагатіння. Ассад пробував суворими карами виелімінувати ту епідемію, але це вдалося йому тільки у малій мірі.

Одначе незалежно від того, а може саме тому й президент Ассад і привладна група людей щораз наполегливіше плекають надії на відбудову „Великої" Сирії. Власне ця надія була одним із поштовхів до окупації сирійськими військами терену Ливану. Президент Ассад використав нагоду, коли Арабська ліга шукала виходу в дуже скрутному положенні Ливану, якому грозив розвал через внутрішні конфлікти й запропонувала йому висилкою сирійського війська до Ливану його зберегти. Ассад сподівався, що це буде черговий крок до „Великої" Сирії. Тим часом з того виникли тільки великі клопоти для Сирії.

Зброєння

Тепер половина сирійського державного бюджету йде на військові справи. 16 відсотків усіх сирійських чоловіків між 18 і 45 роком життя служать в армії, економіка країни зіпхана в стан воєнної економіки з усіма її неґативними виявами. Внутрішній нелад Сирії, брак міцної адміністраційної системи, внутрішні конфлікти причинилися до постання майже безвихідного положення. А допомоги зізовні ніхто не спішиться подати.

У тій ситуації Ассад почав щораз виразніше склонюватися у бік Москви. Почалося від постійно зростаючих совєтських постачань зброї, амуніції й усіх засобів потрібних для втримання неспівмірно великої збройної сили. За тим прийшли позики, допомога в харчах і різних товарах, а впарі з тим усім прийшли совєтські „специ" від внутрішньої безпеки, тобто КҐБісти, політкомісарі, тобто комуністичні агенти й аґітатори, нарешті кількатисячний корпус совєтських військових інструкторів. Дотепер в Сирії є около дві тисячі совєтських військовиків; разом з іншими „інструкторами", „спецами", „дорадниками", це творить близько десятитисячний корпус школених для спеціяльних цілей, керованих залізною рукою з Москви, оперативників.

Таким чином небезпека повного опанування Сирії совєтськими впливами є зовсім реальною правдоподібністю. Тим більше, що немає ніякої сили, яка мала б охоту й засоби, протиставитися. І Сирія грузне щодня і майже щохвилини глибше і глибше в ролю совєтського сателіта. Видними і невидними нитками зв'язує її контрольована Москвою система, і сьогодні вже тільки внутрішній переворот, або удар якоїсь зовнішньої сили може звільнити її зі зашморгу тієї системи.

Вбивча спека

Американська преса, користуючись даними Департаменту сільського господарства і бюра статистики, намагається зробити підсумки втрат, що їх спричинила небувала спека, яка ще й досі шаліє в певних частинах ЗСА. В останні дні липня і перші дні серпня хвиля розпеченого повітря і вологости почала поширюватися також на північний схід і захід країни, несучи зі собою нові людські трагедії. Цю спеку вже за звичкою називають „вбивчою", бо вона не тільки нищить матеріяльні добра, але також вбиває людей, тварини і птицю. Досі спека стала причиною загибелі вже понад 1,600 осіб.

Посуха, очевидно, на пні знищила врожай фармерів, головно на півдні і середньому заході Америки, випалила до тла пасовища для худоби, вбила мільйони домашньої птиці. В самому тільки Тексасі від спеки загинуло більше як мільйон курей, пропало 30 відсотків бавовни. Великі шкоди віднотовано в стейті Джорджія, де сонце і висока температура майже цілковито знищила урожаї кукурудзи, сої, овочів, тютюну. Знищення у цілому стейті обраховують на десятки тисяч мільйонів долярів. В стейті Аркенсо знищено понад 60 відсотків урожаю. Також і там загинуло 8,5 мільйона курей і курчат. Фармери змушені передчасно продавати худобу, яку немає чим годувати вже тепер, не згадуючи про пізніші місяці. У Південній і Північній Дакоті та у східній частині стейту Монтана, де дощових опадів не зареєстровано вже від шістьох місяців, фармери стоять на межі катастрофи. Втрати врожаю в Монтані переходять 90 відсотків. Журнал „Нюзвік" стверджує, що для багатьох великих фармерів посуха означає цілковите банкрутство.

У цілому втрати в наслідок спек обраховують на кілька більйонів долярів і ці втрати, як підкреслює журнал „Таймс", будуть збільшуватися ще принаймі у місяці серпні, бо спеки не вщухають. Очевидно знищення великої частини врожаю, загибель птиці і худоби спричинить, на думку спеціялістів підвишку цін на всі роди сільськогосподарських продуктів і дасться в знаки економіці ЗСА в загальному.

Три нові книжкові появи

На полицях українських книгарень та у видавництві „Сучасність" можна тепер набути три цікаві книжки: збірку поезій Миколи Руденка, збірку поезій Михайла Осадчого і книжку про Олександра Довженка Івана Кошелівця.

* * *

Микола Руденко: „За гратами", Мюнхен, 1980, 222 стор. Передмова Надії Світличної. Обкладинка Тита Геврика. Ціна 9 ам. долярів. Поезії, які увійшли до цієї збірки, написані поетом в 1977-1979 роках. Вони прийшли на Захід шляхом самвидаву.

Микола Руденко, засуджений в 1977 році за очолювання Української Громадської Групи сприяння виконанню Гельсінкських угод, відбуває свій засуд у Мордовських таборах. Увесь літературний доробок Руденка сконфіскований і вилучений з бібліотек Радянського Союзу.

* * *

Михайло Осадчий: „Quos ego...", Мюнхен, 1979, 172 стор. Обкладинка Ірини Івахів. Передмова Катерини Горбач. Ціна 6 ам. долярів. Михайло Осадчий народився 1936 року. Закінчив журналістичний факультет Львівського університету. В обласній і республіканській пресі друкувалися його статті з ділянки літературознавства, а теж його власні поезії і оповідання. На Заході відомий його твір „Більмо" — автобіографічна розповідь про перший арешт — 1962 року — й ув'язнення в Мордовських таборах, де відбув дворічний термін за т.зв. „антирадянську пропаганду й агітацію".

У 1972 році Осадчого арештували вдруге і засудили за „наклепництво на радянську дійсність" на сім років ув'язнення і три роки заслання.

Збірка „Quos ego..." написана здебільшого під час його другого ув'язнення.

* * *

Іван Кошелівець: „Олександер Довженко", Мюнхен, 1980, 428 стор. Обкладинка Якова Гніздовського. Ціна 18 долярів. У передмові до книжки І.Кошелівець пише: „Ця книжка є спробою творчої біографії Довженка, і в ній нам доведеться раз-по-раз мати справу з легендами. Одні з них легко буде перетлумачити, на інші треба буде чекати догіднішого часу, коли неопубліковані Довженкові архіви будуть приступні. Справжня Довженкова біографія буде написана тоді, як відкриються архіви, в яких запечатана його спадщина".

* * *

Книжки можна набути у представника в-ва „Сучасність" Н.Ільницької, 254 Вест 31 вул., Ню Йорк, Н.Й. 10001.

„НЕ ВІДДАВАЙТЕ НА РОЗПРАВУ ВОЛОДИМИРА ПОЛОВЧАКА"

(Ця стаття авторства Олеся Нагнибіди була поміщена в четвер, 14-го серпня, в „Новому Русскому Слове", звідки з дозволу редакції її передруковуємо у перекладі Л. В.).

Не зважаючи на, здавалося б, сприятливе вирішення долі Володимира (Волтера) Половчака, дальша його доля не може не хвилювати нас, тим більше, що рішення залишити його з сестрою Наталкою під опікою американських рідних має тимчасовий характер. Представники Совєтського Союзу застосують найбільш енергійні заходи, щоб повезти його назад. Ми побоюємося, що американські судді й адвокати не уявляють собі і краплини з того, що чекає Володю і Наталку, якщо їх повернуть батькам і дозволять повезти назад в СССР. А чи знають сами Ганна й Михайло Половчаки, що станеться з їхніми дітьми, якщо американський суд раптом стане на бік батьків? Судити ж їх будуть там, на Україні, не за американськими законами, а за совєтськими, і ця совєтська процедура не вимагатиме ані дебати сторін, ні присутности самих батьків, в яких дітей віднімуть, як тільки колишня родина зійде на борт совєтського літака. Половчакам це повинно бути відомим!

Настільки нам відомо, Михайло Половчак дістав візу на виїзд на строк двох років, тобто — начебто з правом повернутися на батьківщину після того, як вони побачаться з американськими рідними. Одне слово, вони могли повернутися, коли їм таке спаде на думку, — це формально. Фактично ж — вони мусять повернутися по розпорядженні тих, хто їх послав з місією пороздивлятися, познайомитися з тіневими сторонами життя в Америці, а потім повернутися, подорожувати по містах і розповідати з записника, як погано живеться українській еміґрації. Половчак — зовсім не еміґрант, він підглядач за завданням. І все відбувалося б, як за сценарієм передбачено, але тут неочікуваний афронт дванадцятирічного сина!

Що ж чекає Володю Половчака, якщо його видадуть? На нього поширюються закони і постанови, які торкаються неповнолітніх правопорушників, бо йому дванадцять років і він поповнив злочин, що підлягає кримінальній відповідальності.

І хоча згідно з Основами кримінального законодавства СССР і союзних республік (закон від 25-го грудня 1958 р.) за тяжкі правопорушення до кримінальної відповідальности притягають осіб у віці понад чотирнадцять років віку, насправді залишені в силі деякі закони, що діяли раніше, про неповнолітніх злочинців.

„З прийняттям закону 7-го квітня 1935 р. „Про міри боротьби з злочинністю неповнолітніх" (Збірник законів СССР, 1935 р., ч. 19, Ст. 155), який встановив кримінальну відповідальність за ряд переступів з 12-річного віку, збільшилася кількість неповнолітніх, що їх засуджується на позбавлення волі" (див. „Виправно-трудове право", вид. Юридична література, Москва, 1966, стор. 237).

Володя Половчак поповнив, згідно з совєтськими законами, найтяжчий злочин — „зраду батьківщини". Стаття 64 Кримінального кодексу РСФСР (така ж стаття є в кримінальному кодексі України і в кодексах інших республік) визначає зраду батьківщини, як „дію, навмисно здійснену громадянином СССР, на шкоду державної незалежности, територіяльної недоторканости або воєнної потуги СССР; перехід на бік ворога, шпіонаж, видача державної або воєнної таємниці іноземній державі, втеча закордон або *відмова повернутися з-за кордону в СССР...*" (Підкреслення автора Олеся Нагнибіди).

Таким чином, якщо Володя залишиться в ЗСА, він стане важливим державним злочинцем і за такого його вважатимуть, коли його привезуть додому, на Україну. І як поважний злочинець, який вже досяг дванадцятирічного віку, він понесе тяжку кару за свої „антидержавні дії". Який строк йому дадуть? — тяжко сказати, але нам здається, що, якщо американські судді видадуть Совєтському Союзові Володю Половчака, — то це буде перший приклад подібного роду, і йому „вкатають" не менше п'яти років в'язниці — в науку іншим.

Як встановлено в статті 23-ій Основ кримінального законодавства Союзу ССР і союзних республік і у відповідних статтях кримінальних кодексів союзних республік, засуджені на позбавлення волі неповнолітні відбувають своє покарання в трудовій колонії для неповнолітніх. Для диференційованого розміщення різноманітних категорій неповнолітніх злочинців, засуджених на позбавлення волі, і процесу виправновиховного впливу на них,

(Закінчення на стор. 3)

Іванна Савицька

СПІВАНОЧКИ МОЇ...

(лемківська говірка)

„Поточе, поточе,
Ти гірский поточе,
Так сой бистро летиш
В тот світ, поза очи ..."

Так сой бистро летиш, як тоти лемківски потоки зі студеном водицьом.

Сиджу над гантерском річком, смотрю ся на тоти камені, на тоту дрібненьку рибку, і на то слонко, што ся в воді одбиват, і мі ся здає, жем в моєй веси, в моєй далекий Лемковині.

А за тим гантерским потоком високи й зелени гори ковишутся смерековим лісом, пахнут живицьом і ядвівцом, і так ся курят в тоти дождьови дни, як лемківска Кичера.

А през дорогу, на тотій качуристій траві пасутся червени корови, а пастушка съпіват съпіваночку:

Съпіваночки мої,
Де ж 'я 'вас подію,
Піду до лесика,
Там я вас посію,

Будут там леґінки
Травичку косити,
Будут съпіваночки
Мої находити ...

А може мі ся так здават, же она съпіват, сама не знам. Съпіваночку чую, бо она прилетіва ту за мнов през гори и през море. Колиси наши Лемки съпівави за каждом праві роботом, ци то в полю, ци в хижі, ци в ярі, ци в зимі, съпівави на тих весілях и на кстинах, съпівави в смутку и в радости.

Прилетіва ту за мнов съпіванка з моїх моводих років. Там єй юж тепер нихто певні не съпіват, бо нема кому съпівати. Лемків юж давно не є, лем тоти съпіваночки зостави, што ся поховави по високих Кичерах, по тотих лісах и дебрах, по тотих смутних цвинтарях, и шумлят там разом з вітрами, и ввачут по наших Лемках.

Пам'ятате тоту сиріцку и барз смутку:

У богацких дівочок ест по десят
сорочок, го-я-я,
А у мене єдная, и каждий день
білая — го-я-я,
А богацких дівочок берут в корчмі
в таночок — го-я-я,
А я, бідна, сумую, и ни раз ни
танцую — го-я-я

або тоту:

Виросла мі черешенька в лесе,
А хто ж мі з ней черешні принесе?

Ой, мам же я миленького зато,
Принесе мі черешень богато ...

А весільну съпіванку памятате?

Ой, грайте же, гудаци,
Ой, грайте же весело,
Жеби ся молодятам
Та й господарство вело.

А тому, же серце розриват:

Як я буду женитися,
Прийди мила дивитися,
Прийди мила дивитися
Дам ти вина напитися ...

Тото вшитко юж давно одишло, а съпіванкі вітер порозносив.

Сиджу си над потоком і слухам, як тот вітер съпіваночку съпіват:

Гори мої, гори,
Горички, Карпати,
Не заміню я вас
За жадні дукати ...

Так ся колиси в съпіваночці співаво, а ми зме вас, гори, зоставиви на чужу васку. Тепер за вами ввачеме, и вас глядаме в чужім краю.

А тота гантерска церковця тиж нам дітиньство припоминат. В такой самой церковці мизме ся колиси крестили, мизме ся колиси видавали, и ввакавизме, як пришла смутна година.

І гаївки съпівавизме вколо такой церковці, як ізме бииви моводи.

Тепер си посідаме на сходах під тотом гірском церковцьом и глядаме очами Лемковини. Глядаме нашой Лемковини і свухаме, чи не прилетит през гори и през море тота лемківска съпіванка:

Шуміла береза, кед ся розвивава,
Ввакала дівчина, кед ся оддавава;
Не шум ти, березо, и не розвивайся,
Не ввач ти, дівчино, и не оддавайся ...

Або тота:

Чис ж то повечко незоране,
Чис ж то дівчатко не чесане ...

А тоти стари съпіванки до того тівко прилетят, што серця свого за чуже серце не заміняв, бо в серцю лемківскім съпіванка давні ся зродива и до серця дорогу все найде.

ЗАБАВА В ГАНТЕРІ

Гантер, Н.Й. — В суботу, 23-го серпня ц.р. тут в пенсіоні „Ксеня" о год. 9-тій

вечора відбудеться завбава з танцями при звуках оркестри братів Лотоцьких.

Забаву, з метою культивування товариського життя в Гантері, влаштовує спеціяльний комітет.

ФУТБОЛЬНИЙ ТУРНІР НА ОСЕЛІ СУМА

Елленвіл, Н.Й. — Турнір найсильніших українських дружин за чемпіонат УСЦАКУ—Схід—1980 влаштовує тут в неділю, 24-го серпня ц.р., на Оселі СУМА при шляху 209 ланка копаного м'яча УСЦАК—Схід. Початок змагань год. 10:30 рано. Цей турнір присвячений 25-літньому ювілеєві УСЦАКУ.

„Не віддавайте..."

(Закінчення зі ст. 2-ої)

існують наступні види трудових колоній для неповнолітніх: 1) трудові колонії загального типу для осіб чоловічої статі, засуджених за менш тяжкі злочини; 2) трудові колонії загального типу для осіб чоловічої статі, засуджених за тяжкі злочини; 3)трудові колонії з суворим режимом для втримування осіб чоловічої статі, які доконали тяжких злочинів у місцях ув'язнення, а також злісних порушників режиму в колоніях перших двох видів; 4) трудові колонії для втримування в них засуджених на позбавлення волі дівчаток („Виправно-трудове право", стор. 238).

Куди потрапить Наташа? Ясно, що в середовище злодійок, проституток, наркоманок і вбивниць. Для Володі „підходить" за статтею табір другого типу — для малоліток, які за совєтською термінологією здійснили тяжкі злочини. Там його швидко доконає кримінальна паталоч, бо кримінальний набрід таких не любить; і познущатися можна буде досхочу, і начальство тільки потуратиме.

Михайло й Ганна Половчаки своїх дітей ніколи не побачать: їх позбавлять батьківських прав ще до совєтського суду над дітьми через те, що батьки не виконали обов'язку „виховати дітей у любові до батьківщини". А найправдоподібніше, що і їх самих посадять — якщо не відразу, то пізніше обов'язково, бож вони не зуміли виконати завдання — після повороту показати, як гноблять українців у ЗСА і як вони пориваються назад на батьківщину.

Із-за неочікуваної відмови дітей повернутися до СССР весь плян, згідно з яким мав діяти Половчак, розвалився, як дімок з карт. І в совєтської влади залишається одне: всіма правдами й неправдами, з посиланням на американські закони, вимагати й добиватися, щоб дітей віддали їм на розправу. Ця небезпека ще не минула. Треба підняти на ноги еміґрантську й американську громадськість, щоб захистити дітей, яким у СССР загрожує неминуча загибель. Наташу й Володю треба відстояти і зберегти від умовлянь, обіцянок, якими їм будуть докучати. Нехай діти залишаються тут, а різні міхалкові нехай пишуть нові фальшивки на зразок п'єси „Я хочу додому!".

Дуже побажаним є, щоб хтось розпочав клопотання перед судом, що веде справу Половчаків, щоб суд запросив колишніх совєтських юристів, які проживають тепер у ЗСА, а там — в СССР — вели справи дисидентів. Одноразово треба запропонувати американським суддям совєтську літературу про „неповнолітніх правопорушників", „виправно-трудові колонії" і тому подібне.

Зміна

В наслідок загальних зборів Відділу УККА в Боффало, які відбулися 20-го, квітня в складі керівних органів. Відділу зайшли зміни. Василь Шарван, який очолював екзекутиву протягом восьми років, не виявив більше бажання залишатися на цьому становищі. Повідомлена про це головна канцелярія УККА висловила Василеві Шарванові подяку за його працю у формі Почесної грамоти. Подібну грамоту одержав Василь Пристайко, який протягом десяти років сповняв обов'язки референта УНФонду. Але Василь Пристайко залишився в екзекутиві і далі. Цим разом екзекутиву боффалівського Відділу УККА очолила жінка — Даша Процик, яка співпрацювала з Відділом і раніше, переважно в секторі зовнішніх зв'язків. Інші члени екзекутиви такі:

о. д-р Павло Івахів — 1-ий заступник голови; д-р Андрій Дякун — 2-ий заступник голови; д-р Михайло Лоза — секретар; Ігор Чмола й Ігор Мороз — культурно-освітні референти; Роман Конотопський, Дануся Хутко і д-р Богдан Гарасим — організаційні референти; Теодор Лехман, Михайло Мохнач і Богдан Юрків — фінансові референти; Василь Пристайко, Іван Коман і Михайло Савуля — референти УНФонду; Надія Пікас, д-р Олександр Правак і д-р Олександер Плешкевич — шкільні референти; Іван Горбачук і Михайло Сташків — господарські референти; Надія Блендонога. інж. Володимир Дзюба, Тадей Михаськів, мґр Петро Пуцак, інж. Микола Стеценко, Онуфрій Білоголовський, Василь Сметанюк і Василь Новадлий — вільні члени.

Контрольна комісія: Василь Шарван — голова; Корнель Дзюба, Богдан Мороз, Михайло Михаськів і Петро Тютюник — члени. Громадський суд: мґр Мар'ян Морозевич — голова, Юліян Конотопський і Михайло Мандзій — члени.

Найближчою імпрезою, яку дав новий Відділ, був традиційний уже в Боффало Українсько-американський день, який відбувся в неділю, 17-го серпня на площі української православної церкви Св.Тройці при 200 Комо Парк в Чіктовага. В рамцях У-А Дня Відділ УККА в Боффало відмітив 30-ті роковини свого існування.

Михайло Лоза

ВЕЧІР ЗУСТРІЧІ ІЗ С.КАРАВАНСЬКИМ

Філядельфія, Па — Філядельфійський Комітет в обороні нааціональних і людських прав в Україні влаштовує, в неділю, 7-го вересня ц.р., о год. 5-ій по полудні в приміщені Українського Освітнього Центру при 700 Сідар Ровд в Аббінґтоні, Па. — вечір зустрічі з творчістю Святослава Караванського. Вступну доповідь на вечорі виголосить д-р Остап Тарнавський; мистецьке читання поезій — Еволіна Белюць, Євген Левицький, Христина Озарків і Автор; музичний виступ — Ярослава Штинь-Лончина (спів), Уліта Ольшанівська (фортепіян); ведуча вечором — Евдолія Дичко-Блавацька.

Правильна адреса „Самопомочі"

Ню Йорк, Н.Й. — Товариство „Самопоміч" інформує, що у зв'язку з тим, що у „Свободі з 2-го липня ц.р. в інформації про пенсії для колишніх робітників в Німеччині була подана неправильна адреса. Товариство і апліканти мають багато клопотів. Правильна адреса „Самопомочі" є 98 2-га евеню, тел. 777-1336. Ще раз пригадується, що референт суспільної опіки при Товаристві „Самопоміч" у Ню Йорку д-р Микола Шпитко допомагає при виповнюванні вимаганих аплікацій. Він урядує у вівторок від год. 2-5 по полудні і в четвер від 3-7 вечора.

ЮВІЛЕЙ УСЦАКУ

Кергонксон/Союзівка. — В суботу, 27-го вересня ц.р. тут на виховно-відпочинковій Оселі Українського Народного Союзу Союзівці відбудуться ювілейний бенкет Української Спортової Централі Америки й Канади з нагоди 25-річчя існування. У програмі: ювілейні промови, привіти, концертова частина, ювілейна забава при звуках оркестри Союзівки — грає Алік Худолій, співає Ігор Роковський; майстер цермонії — інж. Ігор Чума; початок год. 6-та вечора; вступ на бенкет і забаву 18 дол. від особи. Зголошення треба висилати на адресу: Roman Rakotchyj Sr., 158 Manor Avenue, Cohoes, N. Y. 12047. Tel.: (518) 237-6341. Кімнати проситься замовляти: SOUZIVKA, Fordmore Rd., Kerhonkson, N.Y. 12446. Tel.: (914) 626-5641.

ПІКНІК ЦЕКВИ ЧЕСНОГО ХРЕСТА В АСТОРІЇ

Асторія, Н.Й. — Українська католицька парохія Чесного Хреста влаштовує тут в неділю, 14-го вересня ц.р., початок о год. 1-й по полудні в Богемія гол і парк при 29-01 24-та евеню річний пікнік, доходи з якого призначені для викінчення мистецького розмалювання нової церкви. У програмі: виграші, забава під звуки оркестри братів Дробенків та інші несподіванки; добірні харчі під управою пань з церковного комітету.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА СВІЖУ МОГИЛУ
Дорогого Приятеля
бл. п. мґр. Тараса Керницького
б. адвоката в Снятині
складаємо 30.00 долярів
на ФКУ при ГАРВАРДСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
Ярослава і Анатоль ЯРОСЕВИЧІ

У незабутню пам'ять мойого Найдорожчого Кузина
бл. п. мґр. Тараса Керницького
складаю дар у сумі 50.00 долярів
на будову Української Церкви у Люрді.
Тамара ПАНКЕВИЧ з мужем і синами:
Зеновієм з родиною та похресником
Покійного д-ром Олегом

Об'єднання Лісників і Деревників в Ню Йорку
ділиться сумною вісткою,
що дня 19-го серпня 1980 року,
відійшов у Вічність

бл. п. інж.
МИРОН ЛЕВИЦЬКИЙ

•

Дружині і Родині Покійного глибокі співчуття
складають —
Управа і Члени ОБУЛІД-у

З глибоким жалем повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих,
що у четвер, 14-го серпня 1980 року, по довгій недузі,
відійшов у Вічність, на 93-му році життя,
наш Найдорожчий ТАТО, ДІДУСЬ І ПРАДІДУСЬ

СВ. П.
Проф. ЮЛІЯН ЮРКЕВИЧ

ПОХОРОН відбувся в суботу, 16-го серпня 1980 року, з української католицької катедри св. о. Миколая, на цвинтар св. о. Миколая в Чікаґо, Ілл.

Горем прибиті:

ТЕОФІЛЬ І БОГДАН — сини
ВІРА — дочка, з мужем АХІЛЕМ ХРЕПТОВСЬКИМ
АНІ КНАП, ВІРА ҐЕДІ,
АРЕТА з мужем ЛЮБОМИРОМ ВОРОХОМ — внуки
МАРТІН КНАП, ЛЯРИСА ҐЕДІ
І ЛЮБОСЛАВ ВОРОХ — правнуки
ЮЗЕФИНА з мужем АЛЬОЙЗІЙ ПЛЯШКЕ,
СТЕФАНІЯ ЮРКЕВИЧ — сестри

ПОДЯКА

В глибокому смутку і невимовній скорботі, після втрати Найдорожчої нашої МАМИ і БАБУНІ, що відійшла у Вічність дня 28-го серпня 1979 року

СВ. П.
ОЛЕНИ КОТОВИЧ
з дому ЛУЦІВ

дружина бл. п. Володимира Котовича, майора австрійської армії і отамана УГА, бувшої учительки державних народних і середніх шкіл в Стрию (Галичина), а на еміґрації учительки і довголітньої голови Марійської Дружини ім. св. княгині Ольги при Катедральному Храмі у Філядельфії й членкині і голови Марійської Дружини при церкві св. о. Миколая, довголітньої членкині управи Союзу Українок, складаємо найсердечнішу подяку Всім, які вшанували пам'ять Покійної, а нам старалися облегшити біль у тих жалібних хвилинах нашого життя.

Відхід у Вічність нашої Найдрожчої Мами і Бабуні залишив нас і найближчу Родину в тяжкому потрясенні і душевному болі, що його не всилі описати. Наш біль був занадто великий, а глибока рана у серцях не загоєна „здається це вчора було", хоч спізнено, — пишемо подяку.

Ми невимовно вдячні Високопреподобному о. шамбелянові Робертові Москалеві, за уділення св. Тайни Єлеопомазання, за організацію похорону, духовну поміч, слова розради та похоронні відправи в співслуженні з о. Томою Саюком.

Зокрема щира подяка Високопреподобному о. проф. Михайлові Пироговї, за відправлення в день похорону у співслуженні з о. Яковом Мельником Божественної Літургії у Митрополичому Соборі і за Його зворушливо приятельську прощальну промову.

Складаємо найщирішу подяку Дорогим нашим Всесвітлому о. митратові Мирославові Харині й пані Марії Харині за молитви, слова піддержки і співчуття в найперших хвилинах нашої жалоби.

МИ ЩИРО ВДЯЧНІ: Преподобним Сестрам Бернарді, ЧСВВ, Севастіяні, ЧСВВ і Христофорі, ЧСВВ, за молитви і участь в похоронах.

Хорові при церкві св. о. Миколая та його диригентові п. мґр. Романові Книшеві, що зворушливо гарним співом звеличали Всевишнього в часі похоронних обрядів і плакали разом з нами.

Пані Наталії Лопатинській, голові Марійської Дружини ім. св. Ольги при Катедральному Храмі, за зворушливі, теплі прощальні слова при домовині на дорогу у Вічність нашій Покійній Найдорожчій Мамусі і Бабуні.

Дорогій нашій Лясі Старосольській за глибокі змістом слова прощання в часі тризни, а Високопреподобному о. проф. Михайлові Пироговї, за зворушливі кінцеві слова подяки учасникам тризни і за сердечну і теплу згадку про Покійну.

Паням Марійської Дружини ім. св. Ольги за молитви, вінок біля домовини і згадку в пресі про нашу Маму і Бабуню. Паням з Марійської Дружини при церкві св. о. Миколая, за відмовлення вервички вчасі похоронних відправ.

Впов. п. д-рові Юрієві Бережницькому за довголітню дуже дбайливу синівську лікарську опіку, що не щадив ні часу, ні труду, за участь у похороні й вислови співчуття.

Д-рові Романові Дикому і д-рові Михайлові Яремчишинові, за негайну лікарську допомогу в останніх місяцях життя нашої Незабутньої Мами і Бабуні.

Д-рові Робертові Швабові, усім Лікарям Джефферсон шпиталя, Медсестрам і Медичному Персоналові за глибоке зрозуміння, зворушливо дбайливу опіку в часі побуту нашої Найдорожчої Мами в шпиталі, як теж за вислови співчуття письмові і особисті.

Вп. Паням з 10-го Відділу Союзу Українок під проводом щиро відданої і невтомної голови П. Ростислави Матли, за влаштування тризни, а Паням, Наталії Мацьків, П. Олімпії Гайдучок і дорогій кузені Марії Луців, за велику поміч в підготові і під час тризни.

Шановним нашим сусідам П. Романові Вомплеві, П-ву Тересі і Ярославові Фецакам, Пані Наталії Мацьків і Софії Дорожинській-Теслюк, за поміч в перших найтяжчих хвилях, що так багато серця і тепла віддали нам.

Любому нашому вуйкові Романові Лесикові, що не зважаючи на слабе здоров'я прибув з далекого Клівленду, щоб віддати останню прислугу нашій Мамусі і Бабуні та зложив квіти біля домовини. За вінки і квіти нашим кузенам Ігореві і Левкові Лесикам.

Нашим кузенам Мирославові, Северинові, Володимирові, Євгенові і Юрієві Луцевим, які віддаючи останню прислугу нашій Мамі й Бабуні несли домовину скроплену гарячими слізми супроводжаючи Її у Вічність.

Вп. Пані інж. Лідії Бурачинській, голові СФУЖО, за вшанування нашої Найдорожчої Мамусі своєю присутністю на Панахиді.

Всім Рідним, Приятелям і Знайомим за пожертви на Заупокійні Божественні Літургії, за датки на добродійні цілі, за участь у похоронних відправах і всім Тим, що молитвою, чи згадкою супроводжали нашу Незабутню Маму й Бабуню у Вічність, за щирі усні, телефонічні чи письмові слова співчуття в час нашого великого смутку.

Складаємо найщирішу подяку Всесвітлому о. Митратові Мирославові Харині й Пані Марії Харині, за дар 100 00 доляровий на здвигнення храму Пречистої Діви Марії в Люрді, для вшанування пам'яті Покійної. Впр. о. Шамбелянові Робертові Москалеві, за 120.00 доляровий даток, в пам'ять нашої Мами і Бабуні, на релігійну радіопрограму. Пані Ліліян Конес, членові Дирекції Школи „Сеттлемент Мюзік Скул" у Філядельфії за 1000.00 доляровий дар на стипендійний фонд в пам'ять бл. п. Олени Котович.

Вкінці моя найсердечніша подяка Всесвіт. о. Шамбелянові д-рові Іванові Біляничеві, Генеральному Вікарієві і Пані д-р Наталії Пазуняк, професорові Пенсильвенського Університету, Освітньо-Культурній Референтці УККА у Філядельфії, за Їх ласкаву участь і промови, вшанували пам'ять Мами на концерті улаштованому в пам'ять нашої Найдорожчої Мами дня 15-го червня 1980 р.

Велика і сердечна подяка Впов. п-ві Професорові Левові Шанковському, за приявність на Концерті і за прегарну допись у пресі. Високопреосв. о. Шамбелянові Ярославові Шустові, за його ласкаву приявність на Концерті.

Усім моїм дорогим Учням, виконавцям програми та Їх Батькам за участь, щиросердечна подяка.

Зокрема моя щиросердечно з глибин душі подяка Лесі і інж. Левові Яцкевичевам, за Їх зворушливо щиру гостинність у перших днях по похороні, стараючись якнайбільш можливо розрадити мене у моєму смутку.

Шановним редакціям наших щоденників „Свобода" і „Америка" за пресові повідомлення й дописи про нашу Найдорожчу Маму й Бабуню, наша щира подяка.

Нехай Всевишній Бог Вас усіх винагородить сторицею, а Покійну прийме там, де „Не має болю, ні страждань, але життя вічне".

щиро вдячні:
доньки:
Мґр. НАТАЛІЯ КОТОВИЧ
ІРЕНА СТАРОСОЛЬСЬКА
внук — Д-р ВОЛОДИМИР СТАРОСОЛЬСЬКИЙ

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ЗАКІНЧИЛАСЯ СПОРТОВА ШКОЛА УСВТ „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"

Учасники спортової школи.

У п'ятницю 8-го серпня відбулося святкове закінчення 11-ої Спортової Школи, що її успішно організує і проводить УСВТ „Чорноморська Січ" на оселі „Верховина" в Ґлен Спей, Н. Й. Як і в попередніх роках, в церемонії 11-го закриття Спортової Школи взяли участь визначні гості, численні рідні і знайомі юнацтва й, очевидно, усі учасники, управа й інструктори, — разом понад 150 осіб.

Святкову програму відкрив Омелян Твардовський, керівник усіх трьох тижнів, який, привітавши присутніх, відмітив, що в цьогорічній Спортовій Школі, що була присвячена 25-річчю УСЦАК, взяло участь усіх кругло шістдесят учасниць і учасників. Велика більшість цих майбутніх спортовців перебула повну вишкільну програму на протязі трьох тижнів, яку вели найкращі українські професійні учителі і тренери. Директорами вишкільної програми були: Володимир Леонів, учитель і тренер середньої школи в Вестфілді, Н. Дж.; Ігор Чупенко, колишній тренер чоловких дружин копаного м'яча в Україні, який недавно прибув до ЗСА; Петро Коваленко, інструктор копаного м'яча, учитель середньої школи Елізабет Ірвін у Ню Йорку, в якій він є тренером копаного м'яча, кошиківки і „софтболу"; Валентин Коваленко, студент і найвизначніший змагун копаного м'яча університету Фейрлі Дікінсон в Тінек, Н. Дж.; д-р Тарас Гунчак інструктор відбиванки, професор університету Ратґерс в Нюарку, при якому заснував відбиванкову дружину і її провадив, вона здобула четверте місце в ЗСА; Павло Гунчак, асистент інструктора, один з найвизначніших молодих змагунів І-ої відбиванкової дружини „Ч. Січі"; Роман Василак, асистент інструктора, довголітній учасник Спортової Школи, один з найвизначніших змагунів „Ч. Січі" в копаному м'ячі, тенісі; Степан Сосяк, асистент інструктора, колишній учасник Спортової Школи, визначний змагун юнацької дружини копаного м'яча і тенісу.

Опікунами і виховниками хлопців були: Володимир Василак і Роман Пиндус; для дівчат — учителька Школи українознавства в Нюарку Марійка Бокало. Євгенія Харченко виконувала обов'язки медичної сестри. Секретаркою Спортової Школи була колишня її учасниця, професійна учителька Зірка Стебельська.

У своєму слові керівник відмітив, що до надзвичайно успішного закінчення цьогорічної Спортової Школи у великій мірі причинилися управитель оселі „Верховина" Микола Богдан зі своєю дружиною, що дуже приязно і дружньо співпрацювали з керівником і управою таборів.

Згідно з програмою дальше ведення церемонією закриття перебрав голова УСВТ „Ч. Січ" Мирон Стебельський, який .ровів молитву і присягу учасників, представив усіх гостей за почесним столом, між якими крім управи й інструкторів Спортової Школи були: Ярослав Пронько — заступник голови УБСоюзу, Едвард Попіль — фінансовий секретар УБСоюзу, Микола Богдан — управитель оселі „Верховина", мґр І. Хамуляк — заступник голови УСВТ „Ч. Січ", Іван Ориняк, один з найвизначніших діячів УСВТ „Ч. Січ".

З короткими промовами виступали: Е. Попіль, Я. Пронько, І. Хамуляк. Усі прелеґенти щиро ґратулювали УСВТ „Ч. Січі" за зорганізування і ведення цієї під кожним оглядом корисної Спортової Школи яка вже здобула собі одне із чолових місць в ЗСА між сотнями подібних шкіл і таборів. Усі згадані бесідники бажали дальших успіхів на майбутнє з надією, що наші батьки продовжуватимуть висилати своїх дітей на цей дуже корисний вишкіл. Від учасників Спортової Школи зі зворушливими словами признання управі Спортової Школи й інструкторам виступили — Зеня Знаєнко з Ню Йорку і Меліся Кіт з Меріленду.

Підсумовуючи усі згадані виступи, голова „Ч. Січі" М. Стебельський, дякуючи за щирі вислови і признання, запевнив присутніх, що управа Т-ва вже започаткувала підготовку до 12-ої Спортової Школи, що в наступному році буде ще більш цікава і корисна для нашого юнацтва. На широке бажання батьків і численних учасників розглядається можливість збільшити час вишколу до чотирьох тижнів.

Перед врученням здобутих нагород, в розваговій точці виступили старші і молодші юначки із збірними деклямаціями спортових і патріотичних поезій, що їх вивчили під проводом учительки Марійки Бокало. Андрій Гарматій, старший юнак, деклямував „Мені тринадцятий минало".

Перед офіційним закінченням програми відбулося вручення нагород, уфундованих УБСоюзом, які здобули: О. Кіпа, М. Рикій, Т. Франис, П. Гивель, С. Гивель, О. Василак, З. Курилець, Х. Кульба, А. Кульба, Я. Твардовський, А. Журавель, А. Даник, Л. Мельник, А. Яросевич, І. Погребінський, М. Крупник, О. Механік, Б. Івашко, Т. Сергіїв, М. Кіт, Н. Артеменко, Н. Мамчак, — усі з вишколу копаного м'яча.

З відбиванки нагороди здобули: Г. Сергіїв, І. Погребінський, О. Сиротников, Т. Артеменко, З. Знаєнко, М. Кіт, Т. Блонарович, Т. Сергіїв, Я. Чупенко, Л. Винницька.

У тенісі — Т. Мельник, О. Василак, А. Підвисоцький, П. Таранко, Т. Артеменко, Т. Блонарович, Л. Блонарович, Т. Сергіїв, А. Рикій, В. Гомстед, Н. Медвідь, К. Чарторийська, Є. Олинець.

Плавання — А. Лоза, Я. Твардовський, М. Крупник, Т. Бокало, Д. Медвідь, М. Терлецький, П. Гивель. Нагороди взірцевих таборовиків здобули: О. Кіпа, З. Курилець, А. Гарматій, З. Знаєнко, Т. Бокало, Л. Бронарович.

Подякувавши присутнім за участь в цьому 11-му закритті Спортової Школи та закликаючи учасників прибути в наступному році, господар вечора М. Стебельський закрив програму.

Перед нічною тешею відбулися зворушливі, зі сльозами в очах, прощання учасників з управою й інструкторами та новими друзями і подругами з різних міст ЗСА і Канади.

(от)

Театральні вистави в Лігайтоні

Театральна Студія Молоді при „Театрі в п'ятницю" з Філядельфії виступає в Лігайтоні.

У порівнянні з рідними землями українське театральне життя в ЗСА ледь-ледь клигає. Цікаво, що „Театр у п'ятницю" з такими авторами, як Віра і Євген Левицькі, Марія Степова, Ліза Чепіль, Богдан Паздрій, Володимир Шашаровський, подружжя Рудакевичів і інші, мусів припинити свою діяльність у тому часі, коли ми без ніякого страху могли порушуватися по розлогій Філядельфії пізніми вечорами і ночами.

Та наближаймося до Лігайтону. У цій літнисьовій місцевості також був час, у якому навіть існував Літній розваговий театр. А після того довша перерва. Щойно коли управа Оселі минулого року вирішили збудувати сцену, в цьому сезоні постала можливість пожвавити культурне життя Лігайтону.

Першою ластівкою була вистава „Шляхами слави". Це монтаж В. Шашаровського, яким Театральна Студія Молоді при „Театрі в п'ятницю" започаткувала сезон. Вистава відбулася 25-го травня ц. р., у ній гостинно виступила співачка Юлія Шашаровська.

Спектакль — дещо відмінний від спектаклів, які досі нам доводилося бачити. Режисер вніс до нього певні елементи експериментального театру, використавши тексти відомих українських поетів, акцентуючи героїчне минуле й сучасне українського народу.

У монтажі В. Шашаровського, щоправда, глядач без хисту імаґінації не все дістане, як на долоні, та все таки текст доходить до кожного глядача, якщо він уважно слідкує за сценічною дією. Позитивним є те, що глядач, виходячи з театру, патріотично піднесений, утверджений у вірі у свій народ. Супровідне слово В. Шашаровського допомагало глядачеві сконцентруватися і зрозуміти сценічну акцію.

Театральна Студія з року на рік росте під мистецьким оглядом. Не можна не подивляти Мотрю Бойко, як вона втілилася в селянку, передаючи з великим сценічним хистом вірно цей тип. Роксоляна Чорпіта, яка в кожній ролі може захопити і вибагливого глядача, цим разом ще раз виявила свій талант у ролі Дівчини. З чоловіків — Михайло Кострицький в ролі Палія і Марко Клос у ролі Ромка, молодого вояка, робили враження молодих професійних акторів. Музу грала Христина Озарків; ця акторка вміє видержувати павзи, текст подавала чітко. Може їй слід було в деяких фразах дещо посилити голос. Володимир Мельник Княжий воїн, і Володимир Добровольський; Запорожець, виконали свої ролі на професійному рівні, до речі, нічого дивного, вони — досвідчені актори.

Володимир Шашаровський грав Тінь поета, заступивши Романа Кніґницького, який був у той час з „Прометеєм" у Европі. Шашаровський підійшов до ролі, очевидно, дещо інакше в акторському розумінні. Наприклад, вольовість підкреслив не тільки самою інтонацією, але відповідними павзами у поодиноких фразах, тут і там послуговуючись так званими півтонами.

Постать у білому — Юлія Шашаровська. Її ціла роля оперта була на співі, тобто докладніше — функцією співачки було переплести текст монтажу відповідно достосованими піснями чи фраґментами пісень. Її добре вишколений голос залежно від акції звучав раз героїчно, іншим разом лірично. На кожний спосіб — її роля збагатила виставу. Крім згаданих брали ще участь: Віра Бойко; Уляна, Оля, Маріянна, Оксана Михайлюківни; Надія Кічула; Маруся Голіней; Василь Кострицький і Євген Луців. Вистава мала незвичайний успіх.

* * *

Другою виставою була „Сяперечка в подружжі" мініятюрна весела сценічна картина, яку відіграли Оксана і Ярослав Рудакевичі, як точку в програмі концерту „Кобзаря", відбутого 4-го липня цього року.

„Суперечка", пера Оксани Рудакевич, переплетена дотепними куплетами; дотепність полягає на тому, що — скажім — чоловік співає якийсь куплет відомої пісні, а жінка закінчує його, так сказати б, на свій „кшталт"; очевидно бувало і навпаки. Свобода рухів і мистецька подача потверджують високу професійність акторів і „Суперечка" дуже подобалася публіці.

* * *

Третя вистава — „Вечір розваги і пісні" — у виконанні акторів українських театрів під мист. кер. В. Шашаровського. Програму відкрив В. Шашаровський дотепним вступом; він же і вів програму.

„Яворівську решетарку" виконала Емілія Ґранат. Ця точка, поза згаданим вступом, зразу впровадила публіку у веселий настрій. Акторка передала текст з неабияким хистом, використавши всі характерно-комедійні моменти; публіка прийняла акторку дуже тепло, не жаліючи аплодисментів.

З черги виступив Ігор Кушнір, соліст хору „Прометей". Виконав — „Родимий краю" і „Що я бідний буду діяв?" Обидві народні пісні зазвучали якось інакше, розуміється в позитивному змислі. Співак у першу чергу має не тільки сильний баритон з басовим забарвленням, але тембр його голосу полонив слухачів. Я особисто впевнений в тому, що коли б пощастило поїхати до Італії до добрих педагогів співу, то найдалі до трьох років ми мали б серед нас високої кляси оперового співака. Тепер слово за меценатами непересічного вродженого таланту Ігоря. І, якщо б — припустім — знайшлися меценати, а Ігор Кушнір відкинув би цю шансу, він жалкував би про це ціле життя. Для нас теж це була б прямо національна втрата, бо з Ігоря міг би стати співак, рівний величиною Соломії Крушельницькій. Ніхто бо з наших відомих співаків не має, мабуть, такого голосового матеріялу, заки пішов школити свій голос.

Ігор Кушнір у другій частині вечора виконав арію Сірка з опери „Купало" Вахнянина і народну пісню „Ой, під вишнею" з „Наталки — Полтавки".

Після монологу „Не хочу більше бути людиною" у знаменитому виконанні Володимира Шашаровського, ми почули дві пісні у виконанні Юлі Шашаровської — „За думою дума" Я. Степового і „Надії" Лопатинського. Співачка має сильне драматичне сопрано. Емісія голосу зразкова. Середній реґістр — це її властива теситура, її фермати звучать теж чисто і сильно.

Вдруге виступила Ю. Шашаровська на вечорі і відспівала „Ой піду я у зелені гори" В. Балтаровича й „Утоптала стежечку" Ф. Надененка.

Гумор у переплеті сатири репрезентувала відома нам усім „Язичинська". Вона висміяла гаразди в совєтському „раю" а пізніше виступила вона з монологом „Колись і тепер". Язичинську, як звичайно, вітають і прощають оплесками, тобто тоді, коли вона і входить на сцену і з неї сходить.

Веселими куплетами у виконанні Володимира Шашаровського закінчено програму, яку нагороджено рясними оплесками.

Співакам — Юлії Шашаровській та Ігореві Кушніреві, як також В. Шашаровському у куплетах акомпаньювала піяністка Лідія Бульба й у великій мірі спричинилася до успіху вечора.

Культурні імпрези весняного сезону в Лігайтоні завершили ще: вдалий виступ хору „Кобзар" з Філядельфії під дириґентурою Росі Гарасимович 4-го липня і виставка картин Богдана Божемського. Мистець, закоханий у Гуцульщину, проявляє себе саме в гуцульській тематиці. З мистецько цікавих й оригінальних його картин — це „Матінка Божа", „Гуцулка на полонині", „Гуцул з трійцею"; більші полотна — „Йордан", „Після вечірні", „Ліс" і ряд церков — у Ворохті, Коломиї, — звідкіль походить мистець, — копії знищених церков у Хревть, пов. Ліско (1708) і в Улючі (1517).

Мистець Божемський виставив теж кількадесят дереворитів. Назвемо лиш декілька: „Бози", „Соняшники", „Кукурудза", „Квіти". Маляр широковідомий із мистецького оформлення книжок. Хоч книжкова графіка — думаємо — його спеціяльність, все таки він має за собою багато експозицій в українських та американських ґалеріях, не згадуючи багатьох нагород. Божемський імпонує як композицією, так і кольором; у першу чергу він майстер рисунку, який є підставою образотворчого мистецтва.

Багато його експонатів було проданих.

І. Голдиш